

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Opštine Srbac
za period 01.01-31.12.2020. godine**

Broj: RV073-21

Banja Luka, 26.11.2021. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	5
	Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	5
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	7
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	8
	1. Uvod	8
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja.....	8
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	9
	4. Nabavke.....	11
	5. Priprema i donošenje budžeta	11
	6. Finansijski izvještaji	12
	6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta.....	13
	6.1.1. Prihodi i primici.....	13
	6.1.2. Rashodi i izdaci.....	15
	6.1.3. Budžetski rezultat (suficit/deficit).....	20
	6.1.4. Neto finansiranje.....	20
	6.1.5. Razlika u finansiranju	20
	6.2. Bilans uspjeha	20
	6.2.1. Prihodi.....	20
	6.2.2. Rashodi.....	21
	6.2.3. Finansijski rezultat.....	21
	6.3. Bilans stanja.....	21
	6.3.1. Poslovna aktiva.....	21
	6.3.2. Poslovna pasiva	27
	6.3.3. Vanbilansna evidencija.....	30
	6.4. Bilans novčanih tokova	31
	6.5. Vremenska neograničenost poslovanja.....	31

6.6.	Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	31
6.7.	Napomene uz finansijske izvještaje	32

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine Srbac koji obuhvata Bilans stanja na dan 31.12.2020. godine, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama neto imovine, Bilans novčanih tokova, Periodični izvještaj o izvršenju budžeta i Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, obrazloženja uz obrasce godišnjih finansijskih izvještaja i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, Konsolidovani finansijski izvještaj Opštine Srbac istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2020. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200-2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo sproveli u skladu sa ISSAI 130 - Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizijsko mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora i izvršenju budžeta.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. izvještaja:

Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2020. godine kod Opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika nije organizovan i izvršen u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, jer nije izvršeno usaglašavanje potraživanja i obaveza, popis imovine nije izvršen prema vrstama imovine, imovina je popisana samo količinski i nije izvršen popis zgrada i objekata, te pozicija vanbilansnih evidencija. Takođe, popisne liste imovine u Teritorijalnoj vatrogasnoj jedinici ne sadrže uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja. Izvještaji pojedinih popisnih komisija ne sadrže podatke o datumu početka i završetka popisa, stručnoj i profesionalnoj kvalifikaciji (kao i o radnom angažmanu) lica angažovanih na popisu i uporedne preglede stvarnog i knjigovodstvenog stanja.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2.9. izvještaja:

Izdaci za izgradnju i pribavljanje stambenih objekata i jedinica za posebne socijalne grupe su precijenjeni za iznos od 540.000 KM, jer na dan bilansiranja nisu ispunjeni uslovi za evidentiranje istih, odnosno rezervaciju raspoloživih sredstava u skladu sa članom 104. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.1. izvještaja:

Prihodi obračunskog karaktera su potcijenjeni, a kratkoročno razgraničeni prihodi precijenjeni u iznosu od 130.725 KM, zbog evidentiranja prihoda obračunskog karaktera u okviru kratkoročno razgraničenih prihoda, što nije u skladu sa članom 138. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.1.2. izvještaja:

Akcije i učešća u kapitalu, kao i finansijski rezultat ranijih godina su potcijenjeni u najmanjem iznosu od 140.014 KM, jer upisani i uplaćeni kapital kod JZU Dom zdravlja „Srbac“ Srbac, JU Turistička organizacija opštine Srbac, JU Narodna biblioteka Srbac, JU Centar za socijalni rad Srbac, JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac, JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac i Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća opštine Srbac, od strane Opštine Srbac nije evidentiran u glavnoj knjizi Opštine Srbac, što nije u skladu sa članom 61. stav (4) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Nematerijalna proizvedena imovina i finansijski rezultat ranijih godina su potcijenjeni u iznosu od 119.602 KM, jer evidentiranje korekcije vrijednosti nematerijalne proizvedene imovine u ranijem periodu, nije vršeno u skladu sa članom 24. stav (4) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.2.1. izvještaja:

Vanbilansna evidencija opštine Srbac je potcijenjena u iznosu od 35.000 KM za odobrena, a nepovučena sredstva po revolving kreditu, što nije u skladu sa članom 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.2.2. izvještaja:

Finansijski rezultat ranijih godina je precijenjen, a pozicija prihoda obračunskog karaktera potcijenjena u iznosu od 79.681 KM, jer je u okviru finansijskog rezultata ranijih godina izvršeno evidentiranje pogrešnih uplata (potraživanja) po Kvartalnim zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske za period 01.10-31.12.2020. godine, što nije u skladu sa članom 68. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.4. izvještaja:

Bilans novčanih tokova opštine Srbac nije sačinjen u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS JS 2 - Izvještaji o novčanim tokovima, jer su odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti iskazani više za 290.902 KM, kao i odlivi gotovine iz investicionih aktivnosti za iznos od 540.000 KM.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.7. izvještaja:

U Napomenama uz finansijske izvještaje nije izvršeno objelodanjivanje postojanja i ograničavanja vlasništva na nekretninama (hipoteka), založenim kao garancija izvršavanja obaveze po osnovu kredita, što nije u skladu sa paragrafom 89. tačka (a) MRS JS 17 – Nekretnine, postrojenja i oprema, kao i informacije vezane za potencijalnu imovinu i potencijalne obaveze, po osnovu sudskih sporova za period 01.01-31.12.2020. godine, što nije u skladu članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS JS 1 – Presentacija finansijskih izvještaja.

Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje je objelodanjeno da nema neizvjesnosti u vezi sa stalnošću poslovanja, u skladu sa MRS-JS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 15.(c) i 38, sa zaključkom da će Opština Srbac nastaviti sa poslovanjem i izvršavanjem svojih zakonskih obaveza i u budućnosti.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su, po našem profesionalnom mišljenju, ona pitanja koja su bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2020. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom nema drugih pitanja koja treba objaviti u izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Načelnik opštine je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor, odnosno propisanim okvirom finansijskog izvještavanja za javni sektor važećim u Republici Srpskoj. Ova odgovornost obuhvata osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjeravanje o tome da li finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjeravanje predstavlja visok nivo uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija sprovodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti

poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 26.11.2021. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine Srbac za 2020. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskom izvještaju Opštine Srbac za 2020. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2.1. izvještaja:

Ugovori o djelu sa šest izvršilaca zaključeni su za sistematizovana radna mjesta, što nije u skladu sa članom 205. Zakona o radu.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.2.1. izvještaja:

Opština Srbac nije u skladu sa članom 9. stav (4) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj sačinila Plan za izmirenje neizmirenih obaveza prenesenih iz 2020. godine.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, Načelnik opštine je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Opštine Srbac obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima.

Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Opštine Srbac.

Banja Luka, 26.11.2021. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se:

- 1) popis imovine i obaveza kod Opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika vrši u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,
- 2) u Konsolidovani finansijski izvještaj uključuju svi kontrolisani entiteti kako je propisano odredbama člana 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- 3) vrši procjena potraživanja na dan bilansiranja sa stanovišta naplativosti, u skladu sa članom 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- 4) poreska potraživanja na osnovu Izvještaja iz Jedinstvene evidencije Poreske uprave Republike Srpske o prijavljenim i uplaćenim porezima u glavnoj knjizi opštine, evidentiraju u skladu sa članom 68. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i Uputstvom o primjeni Međunarodnog računovodstvenog standarda za javni sektor 23 - Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene porezi i prenosi,
- 5) kratkoročna potraživanja evidentiraju na obračunskom osnovu u korist prihoda obračunskog karaktera, a evidentiranje pogrešnih uplata (potraživanja) po Kvartalnim zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske za tekući period, vrši na način kako je propisano odredbama člana 68. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,
- 6) u okviru akcija i učešća u kapitalu izvrši evidentiranje učešća u kapitalu javnih ustanova i nižih budžetskih korisnika čiji je osnivač Opština,
- 7) izvrši analiza bilansne pozicije stambenih objekata i jedinica za posebne socijalne grupe i da se iz iste izvrši isknjižavanje otkupljenih stambenih jedinica,
- 8) kod uspostavljene pomoćne evidencije za nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima, zemljište evidentira po pojedinačnim parcelama, površinama i vrijednosti pojedinačnih parcela u skladu sa propisanom ekonomskom klasifikacijom,
- 9) evidentiranje poslovnih događaja u vanbilansnoj evidenciji vrši u skladu sa članom 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članom 92. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- 10) Bilans novčanih tokova sačinjava u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS JS 2 - Izvještaji o novčanim tokovima,
- 11) u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije u skladu sa zahtjevima MRS JS 1 – Presentacija finansijskih izvještaja i članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju za budžetske korisnike.

Preporuke vezane za usklađenost

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se:

- 1) zaključivanje ugovora o djelu vrši u skladu sa članom 205. Zakona o radu,
- 2) sačinjava Plan za izmirenje neizmirenih obaveza u skladu sa članom 9. stav (4) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske,
- Zakon o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj,
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske,
- Odluka o usvajanju budžeta i rebalansa Opštine Srbac,
- Odluka o izvršenju budžeta i rebalansa Opštine Srbac za 2020. godinu,
- Zakon o lokalnoj samoupravi,
- Statut opštine Srbac,
- Zakon o statusu funkcionera jedinica lokalne samouprave,
- Zakon o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave,
- Zakon radu,
- Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske,
- Zakon o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj,
- Zakon o komunalnim djelatnostima,
- Zakon o zaštiti od požara,
- Zakon o vodama,
- Zakon o šumama,
- Zakon o sportu,
- Zakon o uređenju prostora i građenju,
- Zakon o javnim putevima,
- Zakon o koncesijama,
- Zakon o javnim nabavkama,
- Poseban kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske,
- Kolektivni ugovor za zaposlene u Opštinskoj upravi opštine Srbac,
- Poseban kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske,
- Pravilnik o sistemu poreskog knjigovodstva u Republici Srpskoj,
- Uputstvo o primjeni Međunarodnog računovodstvenog standarda za javni sektor 23 – Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene porezi i prenos,
- Uredba o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru,
- Uredba o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Opština Srbac je teritorijalna jedinica lokalne samouprave (u daljem tekstu: Opština), u kojoj građani zadovoljavaju svoje potrebe i učestvuju u ostvarivanju zajedničkih i opštih interesa, neposredno i posredstvom demokratski izabranih predstavnika. Opština zauzima površinu od 453 km², obuhvata 39 naseljenih mjesta, organizovanih u 19 mjesnih zajednica sa oko 16.933 stanovnika po rezultatima popisa iz oktobra 2013. godine.

Opština ostvaruje svoje nadležnosti u skladu sa Ustavom, Zakonom o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 97/16 i 36/19), Statutom i drugim važećim propisima, kojima su utvrđena područja odgovornosti, nadležnosti organa i načina finansiranja opštine.

Organi Opštine su Skupština opštine i načelnik Opštine. Skupština opštine koju čine 25 odbornika je organ odlučivanja i kreiranja politike opštine, a načelnik opštine zastupa i predstavlja Opštinu, nosilac je izvršne vlasti, rukovodi radom Opštinske uprave i odgovoran je za njen rad.

U skladu sa utvrđenim kriterijumima za ocjenu razvijenosti, odlukom Vlade Republike Srpske, Opština je za 2020. godinu svrstana u kategoriju srednje razvijenih jedinica lokalne samouprave.

Sredstva za rad Opštine u 2020. godini najvećim dijelom su obezbijeđena iz poreskih i neporeskih prihoda, grantova, transfera, primitaka od nefinansijske imovine, zaduženja i ostalih primitaka.

Opština posluje u sistemu trezorskog poslovanja (SOFI), a u Glavnoj knjizi trezora Opštine (u daljem tekstu: GKT), u okviru fonda 01 (budžet u užem smislu), fonda 03 (fond grantova) i fonda 05 (fond za posebne projekte) evidentirane su finansijske transakcije Opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika.

Konsolidovani finansijski izvještaj Opštine za 2020. godinu koji je predmet ove revizije, čine finansijski izvještaji Opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika, JU Centar za socijalni rad, JU Dječiji vrtić „Naša radost“, JU Centar za kulturu i sport, Agencije za razvoj malih i srednjih preduzeća, JU Turistička organizacija Srbac, JU Narodna biblioteka Srbac i JU Centar srednjih škola „Petar Kočić“ Srbac.

U Konsolidovani Bilans stanja su, u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike u Republici Srpskoj, uključeni i KP „Vodovod“ a.d. Srbac, KP „Komunalac“ a.d. Srbac i JP „DEP-OT“ d.o.o. Banja Luka.

Na dostavljeni Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji nije bilo primjedbi.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italik slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske je vršila finansijsku reviziju Opštine za 2017. godinu i tom prilikom dato je 13 preporuka.

Opština je dostavila Glavnoj službi za reviziju javnog sektora Republike Srpske Plan otklanjanja nedostataka utvrđenih u Izvještaju o provedenoj finansijskoj reviziji Opštine za period 01.01-31.12.2017. godine.

Od ukupno 13 datih preporuka, načelniku Opštine (10), Skupštini opštine jedna i direktorima nižih budžetskih korisnika dvije, sedam preporuka je provedeno, tri su djelimično provedene, dok tri preporuke nisu provedene.

Tri preporuke koje su djelimično provedene odnose se na to da se sačinjavanje konsolidovanih finansijskih izvještaja vrši u skladu sa odredbama člana 49. stav (3) Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i MRS JS – 6 Konsolidovani i pojedinačni finansijski izvještaji, paragraf 15 (tačka 6. izvještaja), vrši procjena potraživanja sa stanovišta njihove naplativosti kako je definisano članom 64. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i preduzimaju zakonske mjere u cilju efikasnije naplate potraživanja po osnovu neporeskih prihoda (tačka 6.3.1.1. izvještaja) i da se Napomene uz finansijske izvještaje sastavljaju u skladu sa zahtjevima MRS JS i članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika (tačka 6.7. izvještaja).

Preporuke koje nisu provedene (tri preporuke) odnose se na to da se popis vrši u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza kod Opštinske uprave, Javne ustanove Centar za socijalni rad i Predškolske ustanove „Naša radost“ Srbac (tačka 3. izvještaja) i da se sačinjavanje bilansa novčanih tokova vrši u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika (tačka 6.4. izvještaja).

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Statutom opštine, Poslovníkom o radu Skupštine opštine, Odlukom o osnivanju Opštinske uprave, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Opštinske uprave, Pravilnikom o internim i kontrolnim postupcima i drugim internim aktima su stvorene pretpostavke za funkcionisanje sistema internih kontrola Opštine.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Opštinske uprave Opštine od 23.11.2017. godine, kao i Pravilnicima o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Opštine („Službeni glasnik opštine Srbac“, broj 1/17, 4/17, 6/17, 7/17, 8/17, 10/17, 1/18, 7/18, 5/19, 11/19, 12/19, 1/20, 7/20, 9/20 i 14/20), utvrđena je unutrašnja organizacija radnih mjesta Opštinske uprave, način rukovođenja, kategorije i zvanja i uslovi za obavljanje poslova, broj zaposlenih službenika i namještenika i druga pitanja značajna za rad Opštinske uprave. Pored radnih mjesta funkcionera definisanih Zakonom o statusu funkcionera jedinica lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 96/05 i 98/13), Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Opštinskoj upravi sistematizovano je 71 radno mjesto sa 91 izvršiocom.

U skladu sa članom 64. Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinica lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/16) načelnik Opštine je donio Plan zapošljavanja u Opštinskoj upravi za 2020. godinu, kojim nije planirano novo zapošljavanje.

Na dan 31.12.2020. godine u Opštini i kod nižih budžetskih korisnika je bilo zaposleno 137 izvršilaca, od čega pored četiri funkcionera u Opštinskoj upravi 81 izvršilac, dok je kod ostalih budžetskih korisnika zaposleno 52 izvršioca (JU Centar za socijalni rad 15, JU Dječiji centar „Naša radost“ 25, JU Centar za kulturu i sport 7, Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća 3 i JU turistička organizacija opštine 2).

Skupština opštine je donijela Plan kapitalnih investicija Opštine za 2020. godinu, u skladu sa članom 1. i 21. Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 124/11 i 100/17), Program komunalnog uređenja mjesta Srpcza za 2020. godinu, u skladu sa članom 69. stav (1) i članom 73. stav (2) Zakona o uređenju prostora i građenju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 40/13, 106/15, 3/16 i 84/19), Odluku o visini naknade za troškove uređenja građevinskog zemljišta za 2020. godinu i Odluku o uređenju prostora i građevinskom zemljištu i u skladu sa članom 2. i 7. Zakona o komunalnim taksama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 4/12 i 123/20), Odluku o komunalnim taksama. U skladu sa Zakonom o sportu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 4/02, 66/03, 73/08, 102/08 i 79/20), Skupština opštine je donijela Program razvoja sporta, kao i Odluku o finansiranju i kategorizaciji sporta i fizičke kulture Opštine za 2020. godinu. Odlukom je definisano pravo na finansiranje sportskih organizacija, izvršena je kategorizacija sportskih organizacija Opštine, propisana su pravila i kriterijumi za raspodjelu sredstava, te u skladu s tim donesen je godišnji plan raspodjele sredstava za sportske organizacije. Program razvoja sporta donesen je za period od četiri godine, što je u skladu sa članom 10. i 11. Zakona o sportu.

Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2020. godine kod Opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika nije u potpunosti organizovan i izvršen u skladu sa članom 15. i 17. stav (4), (5) i (8), 18. stav (1) do (3) i 20. stav (1) do (4) Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/16), jer do dana određenog za popis nisu izvršene neophodne pripremne radnje, nisu usaglašene pomoćne evidencije sa glavnom knjigom, nisu ažurirane knjigovodstvene evidencije imovine i obaveza i nije u potpunosti izvršeno usaglašavanje potraživanja i obaveza sa dužnicima i povjeriocima (član 15). Popisne komisije nisu sačinile popisne liste u dva primjerka, iste nisu ovjerene od strane odgovornog lica sa upisanim datumom primopredaje, popis imovine (namještaj, postrojenja i oprema) nije izvršen prema vrstama imovine, u popisne liste nisu unesene stvarne vrijednosti, imovina je popisana samo količinski po kancelarijama (član 17. stav (4), (5) i (8)), nije izvršen stvarni popis zgrada i objekata (poslovni objekti, putna infrastruktura) već su podaci preuzeti iz evidencije pomoćne knjige za osnovna sredstva, nije izvršen popis pozicija vanbilansnih evidencija, popisne liste imovine u Teritorijalnoj vatrogasnoj jedinici ne sadrže podatke o vrijednostima i uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja, što nije u skladu sa (član 18. stav (1) do (3)), izvještaji pojedinih popisnih komisija nisu sačinjeni u skladu sa članom 20. stav (1) do (4), jer ne sadrže podatke o datumu početka i završetka popisa, stručnoj i profesionalnoj kvalifikaciji, (kao i o radnom angažmanu) lica angažovanih na popisu i uporedne preglede stvarnog i knjigovodstvenog stanja.

U postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole, načelnik opštine je imenovao lice koje je odgovorno za finansijsko upravljanje i kontrolu. U toku 2020. godine nisu preduzimane aktivnosti na donošenju Izjave o viziji i misiji opštine Srbac, Izjave o ključnim ciljevima, Plana rada za uspostavljanje i razvoj sistema finansijskog upravljanja i kontrola za 2020. godinu, Plana rada za uspostavljanje i razvoj sistema finansijskog upravljanja i kontrola za period 2019-2022, kao i za period 2021-2024. godina, Izvještaja o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola za period 01.01-30.06.2020. godine i za period 01.01-31.12.2020. godine, Izjave u vezi sa dostignutim stepenom razvoja sistema internih finansijskih kontrola za 2020. godinu, Izjave o planiranim mjerama za uspostavljanje nedostignutog nivoa razvoja sistema internih finansijskih kontrola za period 2021-2025. godina i Uputstva za uspostavljanje i sprovođenje procesa upravljanja rizicima u Opštinskoj upravi opštine Srbac.

Nedostaci u funkcionisanju sistema internih kontrola prisutni su i kod Evidentiranja poreskih potraživanja na dan 31.12.2020. godine u glavnoj knjizi Opštine na osnovu Izvještaja iz Jedinственe evidencije Poreske uprave Republike Srpske o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2020. godine (tačka 6.3.1.1.).

Shodno gore navedenom u tačkama 6.1.2.1., 6.1.2.9., 6.2.1., 6.3.1.2., 6.3.2.1., 6.3.2.2., 6.4. i 6.7. izvještaja uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da obezbijedi istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa važećim zakonima i drugim propisima.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se popis imovine i obaveza kod Opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika vrši u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

4. Nabavke

Opština je Planom javnih nabavki za 2020. godinu (uključujući i izmjene i dopune plana), planirala provođenje ukupno 113 postupka javnih nabavki procijenjene vrijednosti od 3.395.713 KM bez poreza na dodatu vrijednost (u daljem tekstu: PDV-a) i to za nabavku roba (329.153 KM), usluga (525.269 KM) i radova (2.541.291 KM). Planirano je provođenje sedam otvorenih postupaka (2.359.340 KM), 23 konkurentska zahtjeva (457.253 KM), 62 direktna sporazuma (179.836 KM), jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja (136.752 KM), šest postupka iz Aneksa II dio B (79.245 KM) i 14 postupaka izuzeća od primjene Zakona (183.287 KM).

Od ukupno planiranih nabavki za 2020. godinu, Opština je provela 69 postupaka ugovorene vrijednosti od 2.447.069 KM bez PDV-a ili 72%. Provedena su četiri otvorena postupka ugovorene vrijednosti 1.434.795 KM, 24 konkurentska zahtjeva ugovorene vrijednosti 475.327 KM, 38 direktnih sporazuma ugovorene vrijednosti 131.200 KM, jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja ugovorene vrijednosti 136.750 KM, dva postupka nabavke usluga iz Aneksa II dio B ugovorene vrijednosti 65.805 KM i 15 postupaka koji su izuzeti od primjene zakona ugovorene vrijednosti 203.192 KM.

Revizijskim ispitivanjem obuhvaćeno je 20 postupaka provedenih nabavki ukupne vrijednosti od 1.610.366 KM bez PDV-a ili 66% od provedenih postupaka (dva otvorena postupka vrijednosti od 1.205.692 KM, koji se odnose na rehabilitaciju lokalne putne infrastrukture i rekonstrukciju potisnog distributivnog cjevovoda i izgradnja vodovodne mreže, sedam konkurentskih zahtjeva vrijednosti od 143.178 KM, koji se odnose na nabavku goriva, kreditno zaduženje, nabavku ogrevnog drveta, sanaciju makadamskih puteva, sanaciju ulica i rekonstrukciju vodovodne mreže Doma kulture, jedan pregovarački postupak bez objave obavještenja vrijednosti od 136.750 KM za komunalno uređenje Opštine, sedam postupaka provedenih putem direktnog sporazuma vrijednosti od 29.226 KM, dva postupka izuzeta od primjene zakona vrijednosti od 38.255 KM i jedan postupak nabavke usluga iz Aneksa II dio B vrijednosti od 57.265 KM).

Kod revizijom ispitanih postupaka javnih nabavki nisu utvrđene neusklađenosti u odnosu na odredbe Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 38/14).

5. Priprema i donošenje budžeta

Budžet Opštine je blagovremeno pripremljen i donesen. Skupština opštine je 24.12.2019. godine donijela Odluku o usvajanju budžeta Opštine za 2020. godinu u

ukupnom iznosu od 8.085.000 KM, kao i Odluku o izvršenju budžeta Opštine za 2020. godinu.

Skupština opštine je u skladu sa članom 89. Zakona o šumama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 75/08 i 60/13) donijela 03.03.2020. godine Program utroška novčanih sredstava posebnih namjena za razvoj nerazvijenih dijelova opštine Srbac prikupljenih od korisnika šuma i šumskog zemljišta u svojini Republike Srpske u 2020. godini na području Opštine, u skladu sa članom 195. stav (3) Zakona o vodama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 50/06, 92/09, 121/12 i 74/17) i Odluku o utrošku sredstava od posebnih vodnih naknada u 2020. godini na području Opštine, u skladu sa članom 39. stav (2) tačka 2) Zakona o lokalnoj samoupravi.

Skupština opštine je 29.12.2020. godine donijela Odluku o usvajanju Rebalansa budžeta opštine za 2020. godinu u ukupnom iznosu od 8.385.000 KM, kao i Odluku o izvršenju budžeta opštine za 2020. godinu.

Sredstva utvrđena Rebalansom budžeta od 8.385.000 KM čine poreski prihodi u iznosu od 5.557.500 KM, neporeski prihodi od 1.261.500 KM, grantovi od 63.000 KM, transferi između ili unutar jedinica vlasti od 1.110.000 KM, primici za nefinansijsku imovinu u iznosu od 18.000 KM, primici od zaduženja od 315.000 KM i ostali primici od 60.000 KM.

Usvojenim rebalansom budžeta odobreni rashodi u iznosu od 8.385.000 KM, se raspoređuju za tekuće rashode 6.977.800 KM, transfere između ili unutar jedinica vlasti 45.000 KM, izdatke za nefinansijsku imovinu 328.800 KM, izdatke za otplatu dugova 804.800 KM i ostale izdatke 228.600 KM.

Nakon usvajanja Rebalansa budžeta Opštine, zaključcima načelnika opštine provedeno je 13 realokacija u ukupnom iznosu od 160.390 KM.

Revizijom nisu utvrđene neusklađenosti u odnosu na regulativu koja definiše proces pripreme i donošenja budžeta.

6. Finansijski izvještaji

Opština je sačinila Konsolidovani finansijski izvještaj za korisnike budžeta Opštine Srbac za 2020. godinu u skladu sa članom 26. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 15/17) i obrasce finansijskih izvještaja sa Napomenama dostavila Ministarstvu finansija Republike Srpske u pisanoj formi 08.04.2021. godine, što je u skladu sa članom 49. stav (6) pomenutog pravilnika.

Kod sačinjavanja Konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2020. godinu, Opština je izvršila konsolidaciju (KP „Vodovod“ a.d. Srbac, KP „Komunalac“ a.d. Srbac i JP „DEP-OT“ d.o.o. Banja Luka) kako je propisano članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, osim neto imovine/kapitala Javne zdravstvene ustanove Dom zdravlja Srbac.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se u konsolidovani finansijski izvještaj uključuju svi kontrolisani entiteti kako je propisano odredbama člana 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

Izvršenje budžeta Opštine za period 01.01-31.12.2020. godine iskazano je u obrascu Periodični izvještaj o izvršenju budžeta (PIB) i obrascu Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima (PIF).

U obrascu PIB iskazani su budžetski prihodi i primici u iznosu od 8.579.293 KM, što je za 2% više od odobrenih Rebalansom budžeta, dok su budžetski rashodi i izdaci iskazani u iznosu od 8.333.368 KM, što je za 1% niže od odobrenih Rebalansom budžeta.

U obrascu PIF iskazani su ostvareni prihodi i primici, rashodi i izdaci (osim prihoda i rashoda obračunskog karaktera) u okviru fonda 01, 03 i 05 i predstavljaju ukupna sredstva i ukupnu potrošnju na nivou Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine u okviru GKT. Ukupni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 10.544.478 KM, a ukupni rashodi i izdaci u iznosu od 10.297.279 KM.

6.1.1. Prihodi i primici

Opština je u Periodičnom izvještaju o izvršenju po računovodstvenim fondovima iskazala ukupne prihode i primitke u iznosu od 10.544.478 KM, od čega na fondu 01 u iznosu od 8.579.293 KM, fondu 03 u iznosu od 89.787 KM i na fondu 05 u iznosu od 1.875.398 KM.

Ukupne iskazane prihode i primitke u strukturi čine poreski prihodi, neporeski prihodi, grantovi, transferi između ili unutar jedinica vlasti, primici za nefinansijsku imovinu, primici od zaduživanja i ostali primici.

6.1.1.1. Prihodi

Ukupni prihodi iskazani su u iznosu od 10.154.535 KM, od čega na fondu 01 u iznosu od 8.189.350 KM, fondu 03 u iznosu od 89.787 KM i fondu 05 u iznosu od 1.875.398 KM, a čine ih poreski prihodi, neporeski prihodi, grantovi i transferi između ili unutar jedinica vlasti.

Poreski prihodi u cijelosti su iskazani na fondu 01 u iznosu od 5.544.987 KM. Najvećim dijelom odnose se na indirektno poreze prikupljene od Uprave za indirektno oporezivanje BiH (4.915.809 KM), poreze na lična primanja i prihode od samostalnih djelatnosti (461.769 KM) i poreze na imovinu (161.865 KM).

Neporeski prihodi u cjelosti su iskazani na fondu 01 u iznosu od 1.391.303 KM. Najvećim dijelom ih čine naknade po raznim osnovama (859.572 KM), komunalne naknade i takse (259.875 KM), prihodi od pružanja javnih usluga (164.531 KM) i administrativne naknade i takse (53.960 KM).

Naknade po raznim osnovama najvećim dijelom se odnose na naknade za korišćenje šuma i šumskog zemljišta (496.759 KM), koncesione naknade za korišćenje prirodnih i drugih dobara od opšteg interesa (95.906 KM) i naknade za korišćenje komunalnih dobara od opšteg interesa (73.511 KM). Skupština opštine je donijela Program utroška novčanih sredstava posebnih namjena za razvoj nerazvijenih dijelova opštine Srbac prikupljenih od korisnika šuma i šumskog zemljišta u svojini Republike Srpske u 2020. godini na području Opštine.

Komunalne naknade i takse najvećim dijelom se odnose na komunalne takse na firmu (193.404 KM) i komunalnu taksu za korišćenje prostora za parkiranje (64.093 KM). Komunalne takse ostvaruju se u skladu sa Odlukom o komunalnim taksama i taksenim tarifama propisanom pomenutom odlukom. Obaveza plaćanja komunalne takse utvrđuje se pojedinačnim rješenjima obveznicima plaćanja u skladu sa Odlukom Skupštine opštine o komunalnim taksama.

Prihodi od pružanja javnih usluga čine prihodi nižih budžetskih korisnika, a najvećim dijelom se odnose na prihode JU Dječiji vrtić „Naša radost“ u iznosu od 121.570 KM po osnovu usluga boravka djece u vrtiću.

Administrativne naknade i takse odnose se na Opštinske administrativne takse koje se ostvaruju se u skladu sa Zakonom o administrativnim taksama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 100/11, 103/11, 67/13 i 123/20) i opštinskom Odlukom o administrativnim taksama.

Stanje raspoređenih javnih prihoda na račun budžeta opštine za period 01.01-31.12.2020. godine je usaglašeno sa Ministarstvom finansija Republike Srpske.

Grantovi iskazani su u iznosu od 86.600 KM, od čega na fondu 01 u iznosu od 13.400 KM i fondu 05 u iznosu od 73.200 KM.

Grantovi na fondu 01 najvećim dijelom se odnose na sredstva dobijena od pravnih lica za realizaciju likovno-ekološke kolonije, za štampanje monografije Srpsca, kao i sredstva građana za izgradnju vodovoda. Grantovi na fondu 05 odnose na sredstva doznačena od strane fizičkih lica u skladu sa zaključenim ugovorima za sufinansiranje nabavke plastenika.

Transferi između ili unutar jedinica vlasti su iskazani u iznosu od 3.131.645 KM, odnose se na transfere između različitih jedinica vlasti (2.581.185 KM) i transfere unutar iste jedinice vlasti (550.460 KM), od čega na fondu 01 u iznosu od 1.239.660 KM, na fondu 03 u iznosu od 89.787 KM i fondu 05 u iznosu od 1.802.198 KM.

Transferi između različitih jedinica vlasti, na fondu 01 se najvećim dijelom odnose na transfere od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske, prema JU Centru za socijalni rad u iznosu od 557.945 KM, za finansiranje prava iz socijalne zaštite (novčanu pomoć i dodatak za pomoć i njegu 382.321 KM, lične invalidnine 171.950 KM i smještaj u ustanove i izjednačavanje prava 3.674 KM), od Fonda za razvoj i zapošljavanje Republike Srpske za sufinansiranje plasteničke proizvodnje (121.355 KM) i Vlade Republike Srpske za sufinansiranje rekonstrukcije zgrade suda (30.000 KM).

Na fondu 03 iskazani transferi se odnose na transfere od Vlade Republike Srbije za sufinansiranje izgradnje društvenog doma u Razboju Liječanskom (89.787 KM).

Na fondu 05 iskazani transferi najvećim dijelom se odnose na transfere od Republičkog sekretarijata za raseljena lica i migracije za finansiranje stambenog zbrinjavanja izbjeglih i raseljenih lica na području Opštine (540.000 KM), od Ministarstva finansija Republike Srpske za sufinansiranje rekonstrukcije puteva na području Opštine (493.726 KM) i za Javnu ustanovu Centar srednjih škola „Petar Kočić“ za projekat energetske efikasnosti (178.824 KM).

Transferi unutar iste jedinice vlasti na fondu 01, odnose se na transfer od Vlade Republike Srpske (Fonda solidarnosti za obnovu Republike Srpske) za suzbijanje posljedica pandemije virusa korona (550.460 KM). Navedeni transfer se odnosi na transfere između različitih jedinica vlasti.

6.1.1.2. Primici

Ukupni primici iskazani u iznosu od 389.943 KM, a čine ih primici za nefinansijsku imovinu, primici od zaduživanja i ostali primici.

Primici za nefinansijsku imovinu iskazani su u iznosu od 18.319 KM, odnose se na primitke po osnovu prodaje gradskog građevinskog zemljišta (tačka 6.3.1.2. izvještaja).

Primici od zaduživanja iskazani u iznosu od 315.000 KM, odnose se na primitke po osnovu kratkoročnog kreditnog zaduženja po revolving kratkoročnom kreditu za

privremeno finansiranje deficita proizašlog iz gotovinskog toka i finansiranje prenesenih obaveza po sporazumima i reprogramima (tačka 6.3.2.1. izvještaja).

Ostali primici iskazani u iznosu od 56.624 KM, odnose se na primitke iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti koji se odnose na naknade bruto plata za porodijsko odsustvo od JU Javnog fonda za dječiju zaštitu Republike Srpske (Opštinska uprava 36.713 KM i JU Centar za socijalni rad 19.911 KM).

6.1.2. Rashodi i izdaci

Opština je iskazala ukupne rashode i izdatke u iznosu od 10.297.279 KM, od čega na fondu 01 u iznosu od 8.333.368 KM, fondu 03 u iznosu od 89.787 KM i fondu 05 u iznosu od 1.874.124 KM.

Ukupne iskazane rashode i izdatke u strukturi čine tekući rashodi, transferi između ili unutar jedinica vlasti, izdaci za nefinansijsku imovinu, izdaci za otplatu dugova i ostali izdaci.

6.1.2.1. Rashodi

Ukupni rashodi iskazani su u iznosu od 7.644.627 KM, od čega na fondu 01 u iznosu od 6.983.051 KM i fondu 05 u iznosu od 661.576 KM, čine ih rashodi za lična primanja zaposlenih, rashodi po osnovu korištenja roba i usluga, rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi, subvencije, grantovi, doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova, rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi i rashodi transakcija razmjene između ili unutar jedinica vlasti, rashodi po sudskim rješenjima i transferi između i unutar jedinica vlasti.

Rashodi na fondu 05 iskazani su u iznosu od 661.576 KM, a čine ih rashodi za bruto plate zaposlenih (6.190 KM), bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada (3.000 KM), grantovi u zemlji (26.871 KM), doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opštine i gradova (75.055 KM) i transferi unutar iste jedinice vlasti (550.460 KM).

Rashodi za lična primanja zaposlenih iskazani su u iznosu 2.782.308 KM. Odnose se rashode za bruto plate, rashode za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada, rashode za naknadu plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata i rashode za otpremnine i jednokratne pomoći (bruto).

Rashodi za bruto plate iskazani su u iznosu od 2.366.981 KM. Čine ih rashodi za osnovu platu (1.356.919 KM), rashodi za uvećanje osnovne plate (147.464 KM), porez na platu (80.886 KM) i zbirni doprinosi (781.712 KM).

Rashodi za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada iskazani su iznosu od 382.463 KM. Najvećim dijelom čine ih naknade za prevoz na posao i sa posla (59.504 KM), naknade za topli obrok (116.483 KM), regres (66.300 KM), porez na naknade (19.698 KM) i zbirni doprinosi (104.127 KM).

Rashodi za naknadu plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata iskazani su u iznosu od 14.155 KM, a odnose se na rashode za naknadu plata koje se ne refundiraju (9.863 KM) i rashodi za poreze i doprinose na naknadu plata koje se ne refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja (4.292 KM).

Rashodi za otpremnine i jednokratne pomoći (bruto) iskazani su u iznosu od 18.709 KM, a odnose se na rashodi za novčane pomoći prilikom rođenja djeteta (3.824 KM),

novčane pomoći u slučaju smrti člana uže porodice (12.552 KM) i otpremnine po kolektivnom ugovoru (2.333 KM).

Lična primanja zaposlenih u Opštinskoj upravi definisana su Odlukom o platama i drugim pravima funkcionera opštine Srbac, Kolektivnim ugovorom za zaposlene u Opštinskoj upravi opštine Srbac („Službene glasnik opštine Srbac“ broj 7/20) i Uredbom o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 73/10).

Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga iskazani su u iznosu od 1.413.676 KM, a čine ih rashodi Opštinske uprave odnosi 1.166.470 KM i rashodi nižih budžetskih korisnika 247.206 KM. Odnose se na rashode po osnovu zakupa, utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga, režijskog materijala, materijala za posebne namjene, tekućeg održavanja, putovanja i smještaja, stručnih usluga, usluga održavanja javnih površina i zaštite životne sredine i ostalih neklasifikovanih rashoda.

Rashodi po osnovu zakupa iskazani u iznosu od 5.036 KM, odnose na rashode za zakup zemljišta koje se koristi za privremenu deponiju za odlaganje smeća.

Rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga iskazani u iznosu od 221.925 KM, odnose se na rashode Opštinske uprave u iznosu od 135.004 KM i nižih budžetskih korisnika u iznosu od 86.921 KM. Najvećim dijelom čine ih rashodi za utrošak električne energije (53.552 KM), centralno grijanje (9.663 KM), utrošak drveta (52.481 KM), usluge vodovoda i kanalizacije (11.625 KM), usluge deratizacije (7.336 KM), usluge korišćenja fiksnog telefona (20.802 KM), usluge korišćenja mobilnog telefona (8.712 KM), usluge korišćenja interneta (19.461 KM) i poštanske usluge (24.092 KM).

Rashodi za režijski materijal iskazani su u iznosu od 41.598 KM od čega kod Opštinske uprave 29.588 KM i nižih budžetskih korisnika 12.010 KM. Najvećim dijelom odnose se na rashode za ostali režijski materijal (12.641 KM), obrasce i papir (11.353 KM), ostali materijal za održavanje čistoće (5.504 KM), ostali kancelarijski materijal (2.428 KM) i hemijski materijal za održavanje čistoće (2.630 KM).

Rashodi za materijal za posebne namjene iskazani su u iznosu od 33.791 KM. Najvećim dijelom u iznosu od 31.739 KM odnose se na rashode za nabavku hrane i materijala za potrebe JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac.

Rashodi za tekuće održavanje iskazani su u iznosu od 152.339 KM. Najvećim dijelom čine ih rashodi za tekuće održavanje objekata drumskog saobraćaja (76.269 KM), ostale usluge i materijal za tekuće popravke i održavanje ostalih građevinskih objekata (30.849 KM), ostale usluge i materijal za tekuće popravke i održavanje zgrada (14.724 KM) i tekuće održavanje prevoznih sredstava (15.918 KM).

Rashodi po osnovu putovanja i smještaja iskazani su u iznosu od 34.788 KM. Najvećim dijelom ih čine rashodi Opštinske uprave po osnovu utroška nafte i naftnih derivata (30.549 KM).

Rashodi za stručne usluge iskazani su u iznosu od 116.077 KM. Najvećim dijelom odnose se na rashode za usluge isplata pošte (18.248 KM), usluge štampanja, grafičke obrade, kopiranja, uvezivanja i sl. (12.503 KM), usluge objavljivanja tendera, oglasa i informativnih tekstova (6.513 KM), ostale usluge informisanja i medija (7.229 KM), advokatske usluge (6.250 KM), geodetsko-katastarske usluge (13.049 KM), usluge održavanja računarskih programa (9.596 KM) i ostale stručne usluge (11.417 KM).

Rashodi za usluge održavanja javnih površina i zaštite životne sredine iskazani su u iznosu od 292.123 KM. Najvećim dijelom ih čine rashodi za usluge održavanja zelenih

površina (161.240 KM), zimske službe (23.108 KM), utroška električne rasvjete na javnim površinama (99.694 KM) i usluge uređenja prostora (8.080 KM), realizovani u skladu sa donesenim Programom komunalnog uređenja.

Ostali neklasifikovani rashodi iskazani su u iznosu od 515.999 KM, od čega su rashodi Opštinske uprave iskazani u iznosu od 451.214 KM, a rashodi nižih budžetskih korisnika u iznosu od 64.785 KM. Najveći dio ovih rashoda se odnosi na rashode po osnovu bruto naknada skupštinskim poslanicima i odbornicima (209.285 KM), ostale bruto naknade za rad van radnog odnosa (56.124 KM), bruto naknade članovima komisija i radnih grupa (41.117 KM), bruto naknade po ugovoru o djelu (34.059 KM), rashode po osnovu reprezentacije u zemlji (21.551 KM), rashode po osnovu organizacije prijema, manifestacija i sl. (17.371 KM) i ostale nepomenute rashode (114.360 KM)

Naknada odbornicima Skupštine opštine Srbac utvrđena je Odlukom o visini odborničkog dodatka za vršenje odborničke dužnosti i visini naknade za rad radnih tijela Skupštine opštine Srbac od 12.04.2018. godine i Odlukom o izmjeni Odluke o visini odborničkog dodatka za vršenje odborničke dužnosti i visini naknade za rad radnih tijela Skupštine opštine Srbac od 26.02.2019. godine, u visini od 400 KM, što je u skladu sa članom 41. stav (3) Zakona o lokalnoj samoupravi, kojim je limitiran odbornički dodatak na iznos do 50% prosječne plate u Opštinskoj upravi za prethodnu godinu ne uključujući plate funkcionera.

U Opštinskoj upravi u toku 2020. godine po osnovu ugovora o djelu angažovano je 11 izvršilaca za obavljanje poslova kafe-kuvara, čistačice, računovodstvenih poslova, poslova tonskog snimanja sjednica Skupštine opštine, pružanja tehničke i stručne pomoći poljoprivrednim proizvođačima, održavanja higijene i dezinfekcije prostora i podjela hrane u karantinskom prostoru, poslova slaganja drva i pravnih poslova. Ugovori o djelu sa šest izvršilaca zaključeni su za sistematizovana radna mjesta kafe-kuvar, čistačica, za obavljanje poslova u Odjeljenu za finansije, poslova održavanja i nadogradnje internet stranice Opštinske uprave opštine Srbac i pravnih poslova, što nije u skladu sa članom 205. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/16 i 66/18). Navedenim članom zakona je propisano da poslodavac može zaključiti ugovor o djelu radi obavljanja poslova koji su van djelatnosti poslodavca.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se zaključivanje ugovora o djelu vrši u skladu sa članom 205. Zakona o radu.

6.1.2.2. Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi

Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi iskazani su u iznosu od 290.902 KM. U iznosu od 192.500 KM odnose se na rashode po osnovu kamata na hartije od vrijednosti (emitovane obveznice) i kamata na primljene zajmove u zemlji u iznosu od 98.402 KM.

6.1.2.3. Subvencije

Subvencije su iskazane u iznosu od 5.736 KM i odnose se na subvencije poslovnim subjektima pogođenim krizom izazvanom virusom korona (Covid-19) na području Opštine.

Subvencije su dodijeljene u skladu sa Programom dodjele subvencija poslovnim subjektima pogođenim krizom izazvanom virusom korona na području Opštine koji je donijela Skupština opštine 09.06.2020. godine. Subvencije se dodjeljuju poslovnim subjektima kojima je otežano obavljanje djelatnosti do 50% iznosa obaveze po osnovu komunalne takse za isticanje poslovnog imena i komunalne takse za postavljanje reklama i subjektima kojima je ograničen ili zabranjen rad od 50% do 100% po osnovu naknade za zauzimanje javne površine za mart, april i maj 2020. godine.

6.1.2.4. Grantovi

Grantovi su iskazani u iznosu od 703.898 KM, od čega na fondu 01 u iznosu od 677.027 KM i fondu 05 u iznosu od 26.871 KM, odnose se na tekuće i kapitalne grantove.

Tekući grantovi iskazani u iznosu od 626.745 KM, odnose se na tekuće grantove političkim organizacijama i udruženjima (15.000 KM), sportskim i omladinskim organizacijama i udruženjima (116.650 KM), etničkim i vjerskim organizacijama i udruženjima (11.358 KM), organizacijama i udruženjima u oblasti obrazovanja, naučno istraživačke djelatnosti, kulture i informacija (15.094 KM) i ostale tekuće grantove (468.643 KM).

Ostali tekući grantovi najvećim dijelom se odnose na grantove koji su dodijeljeni Radio Srbcu (96.000 KM), Domu zdravlja (60.000 KM), Udruženju građana Cezar (19.000 KM), SKPD Prosvjeta (18.300 KM), Udruženju građana Omladinski savjet (15.000 KM) i JP Protivgradna preventiva (27.000 KM).

Kapitalni grantovi iskazani u iznosu od 77.150 KM, odnose se na kapitalni grant Osnovnom sudu Gradiška radi dovođenja zgrade Odjeljenja osnovnog suda u Srpcu u funkcionalno stanje.

6.1.2.5. Doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova

Doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova iskazane su u iznosu od 1.800.697 KM, od čega na fondu 01 (1.725.642 KM) i fondu 05 (75.055 KM). Odnose se na tekuće doznake koje se isplaćuju od strane JU Centra za socijalni rad Srbac korisnicima socijalne zaštite i tekuće doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta Opštine.

Tekuće doznake koje se isplaćuju od strane JU Centra za socijalni rad Srbac korisnicima socijalne zaštite iskazane su u iznosu od 1.083.292 KM. Najvećim dijelom se odnose na stalnu novčanu pomoć koja se isplaćuje šticeenicima ustanova socijalne zaštite (193.543 KM), dodatak za pomoć i njegu drugog lica (534.789 KM), doznake ustanovama socijalne zaštite za smještaj šticeenika (172.313 KM), jednokratne novčane pomoći (5.640 KM) i lične invalidnine (171.914 KM). Doznake ustanovama socijalne zaštite za smještaj šticeenika isplaćivane su u skladu sa članom 38. Zakona o socijalnoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 37/12 i 90/16), na osnovu rješenja direktora Centra za socijalni rad i ugovora sa pružaocem usluga smještaja.

Tekuće doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta Opštine iskazane u iznosu od 642.350 KM. Najvećim dijelom odnose se na naknade porodicama poginulih i RVI (107.827 KM), stipendije (60.200 KM), pomoći učenicima putnicima prvih razreda Centra srednjih škola „Petar Kočić“ za troškve prevoza do škole (10.293 KM), troškove prevoza učenika koji se nalaze u teškom materijalnom i socijalnom položaju (7.693 KM), podsticaje u oblasti poljoprivrede (237.203 KM), sredstva za podršku pronatalitetne politike (89.299 KM) i sredstva pomoći socijalno ugroženim stanovništvu na području Opštine (87.342 KM).

Doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova na fondu 05 iskazane su u iznosu od 75.055 KM, a odnose se na doznake po Programu podrške privrednim subjektima u cilju ublažavanja negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom virusa korona u Opštini za 2020. godinu.

6.1.2.6. Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi i rashodi transakcija razmjene između ili unutar jedinica vlasti

Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi i rashodi transakcija razmjene između ili unutar jedinica vlasti iskazani u iznosu 7.129 KM, odnose se na rashode po osnovu kamata na kreditno zaduženje po osnovu Ugovora o prenosu kreditnih sredstava Vlade Republike Austrije (Bank Austria Creditanstalt AG) za finansiranje projekta „Izgradnja sistema vodosnabdijevanja opštine Srbac“.

6.1.2.7. Rashodi po sudskim rješenjima

Rashodi po sudskim rješenjima iskazani su u iznosu od 46.449 KM, a odnose se na isplate po sudskim rješenjima, glavnice duga, kamate i ostalih rashoda po sudskim rješenjima.

6.1.2.8. Transferi između i unutar jedinica vlasti

Transferi između različitih jedinica vlasti iskazani su u iznosu od 593.832 KM, od čega na fondu 01 u iznosu od 43.372 KM i fondu 05 u iznosu od 550.460 KM. Transferi na fondu 01 se odnose na transfere između različitih jedinica vlasti, fondovima obaveznog socijalnog osiguranja (JU Centar za socijalni rad 41.537 KM i Opštinska uprava 1.835 KM). Transferi fondovima obaveznog socijalnog osiguranja iskazani su u iznosu od 41.537 KM, odnose se na transfere JU Centar za socijalni rad, JU Fondu zdravstvenog osiguranja Republike Srpske za zdravstveno osiguranje lica koji su korisnici prava iz oblasti socijalne zaštite, a nisu obavezno osigurani na zdravstveno osiguranje po drugom osnovu.

Iskazani transferi na fondu 05 u iznosu od 550.460 KM se odnose na transfere unutar iste jedinice vlasti po osnovu pomoći za prevazilaženje posljedica korona virusa.

6.1.2.9. Izdaci

Izdaci su iskazani u iznosu od 2.652.652 KM, a odnose se na izdatke za nefinansijsku imovinu (1.622.756 KM), otplatu dugova (804.346 KM) i ostale izdatke (225.550 KM).

Izdaci za nefinansijsku imovinu iskazani su na fondu 01 u iznosu od 320.421 KM, fondu 03 u iznosu od 89.787 KM i na fondu 05 u iznosu od 1.212.548 KM, a odnose se na izdatke za proizvedenu stalnu imovinu.

Izdaci za proizvedenu stalnu imovinu na fondu 01 iskazani u iznosu od 320.421 KM, odnose se na izdatke za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata (73.052 KM), investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata (208.044 KM), nabavku postrojenja i opreme (23.866 KM) i izdatke za nematerijalnu proizvedenu imovinu (15.459 KM).

Izdaci na fondu 03 iskazani u iznosu od 89.787 KM se odnose na izdatke za realizaciju projekta sufinansiranja izgradnje društvenog doma u Razboju Lijevčanskom sredstvima Vlade Republike Srbije.

Izdaci na fondu 05 iskazani u iznosu od 1.212.548 KM se odnose na izdatke za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata (540.000 KM) i izdatke za investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata (672.548 KM). Izdaci za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata odnose se na sredstva doznačena od strane Republičkog sekretarijata za raseljena lica i migracije za finansiranje stambenog zbrinjavanja izbjeglih i raseljenih lica na području Opštine. Skupština opštine je 29.12.2020. godine donijela Odluku o prihvatanju sredstava i davanju saglasnosti na Ugovor o realizaciji projekta stambenog zbrinjavanja izbjeglih i raseljenih lica na području Opštine i Odluku o kupovini (pet) stambenih jedinica (stanova) za potrebe stambenog zbrinjavanja izbjeglih i

raseljenih lica. Sredstva su od strane Sekretarijata doznačena na namjenski račun Opštine u iznosu od 540.000 KM. Ugovor o nabavci stanova zaključen je 29.01.2021. godine sa preduzećem „Dobrivoje impeks“ d.o.o. Srbac za kupovinu pet stambenih jedinica (stanova) u iznosu od 537.379 KM. Izdaci za izgradnju i pribavljanje stambenih objekata i jedinica za posebne socijalne grupe su precijenjeni za iznos od 540.000 KM, jer na dan bilansa nisu ispunjeni uslovi za rezervaciju sredstava namijenjenih za kupovinu pet stambenih jedinica (stanova) za potrebe stambenog zbrinjavanja izbjeglih i raseljenih lica, što nije u skladu sa članom 104. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Izdaci za otplatu dugova iskazani su u iznosu od 804.346 KM. Odnose se na izdatke za otplatu glavnice primljenih zajmova u zemlji u iznosu od 381.264 KM (od UniCredit Bank a.d. Banja Luka, odnosno Addiko bank a.d. Banja Luka 219.732 KM, revolving kredita od Komercijalne banke a.d. Banja Luka 150.000 KM i kredita JU Centar za kulturu i sport od Nove banke a.d. Banja Luka 11.532 KM) i izdatke za otplatu dugova prema drugim jedinicama vlasti u iznosu od 423.082 KM (kredit Vlade Kraljevine Belgije po „Projektu izgradnje distributivne vodovodne mreže u naselju Kobaš“ i „Projektu izgradnje transportnog cjevovoda od Kobaša do naselja Nova Ves“ 8.800 KM i kredit Vlade Republike Austrije po projektu „Izgradnja sistema vodosnabdijevanja opštine Srbac“ 414.282 KM) (tačka 6.3.2.1. izvještaja).

Ostali izdaci iskazani su u iznosu od 225.550 KM. Najvećim dijelom se odnose na izdatke za otplatu neizmirenih obaveza iz ranijih godina po osnovu reprograma, sporazuma o vansudskom izmirenju dugova i sporazuma sa odbornicima iz prethodnog saziva (156.602 KM) i ostale izdatke iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti – naknada plata za vrijeme bolovanja koji se refundiraju (68.948 KM).

6.1.3. Budžetski rezultat (suficit/deficit)

Budžetski suficit tekućeg perioda iskazan je u obrascu PIB u iznosu 904.197 KM, a predstavlja razliku između bruto budžetskog suficita (1.206.299 KM) i neto izdataka za nefinansijsku imovinu iskazanih u negativnom iznosu (302.102 KM). Bruto budžetski suficit predstavlja razliku između budžetskih prihoda (8.189.350 KM) i budžetskih rashoda (6.983.051 KM), a neto izdaci za nefinansijsku imovinu iskazani u negativnom iznosu, predstavljaju razliku između primitaka i izdataka za nefinansijsku imovinu.

6.1.4. Neto finansiranje

Neto finansiranje je iskazano u negativnom iznosu od 658.272 KM, kao razlika po osnovu primitaka od zaduživanja (315.000 KM) i ostalih primitaka (56.624 KM) i umanjeno po osnovu izdataka za otplatu dugova (804.346 KM) i ostalih izdataka (225.550 KM).

6.1.5. Razlika u finansiranju

Razlika u finansiranju iskazana je u iznosu od 245.925 KM, a nastala je kao razlika između iskazanih budžetskih prihoda i primitaka u iznosu od 8.579.293 KM i iskazanih budžetskih rashoda i izdataka u iznosu od 8.333.368 KM.

6.2. Bilans uspjeha

6.2.1. Prihodi

Prihodi u Bilansu uspjeha iskazani u iznosu od 9.532.909 KM, čine ih poreski i neporeski prihodi, grantovi, prihodi obračunskog karaktera i transferi između različitih jedinica vlasti. Obrazloženja poreskih, neporeskih prihoda, grantova i transfera data su pod tačkom 6.1.1. izvještaja. Po nalazu revizije prihodi su manje iskazani za 210.406 KM.

Prihodi obračunskog karaktera iskazani u negativnom iznosu od 71.167 KM, najvećim dijelom odnose se na prihode obračunskog karaktera po osnovu poreskih i drugih fiskalnih propisa iskazanih u negativnom iznosu od 80.695 KM i pomoći u naturi u iznosu od 9.528 KM.

Prihodi obračunskog karaktera su potcijenjeni, a kratkoročno razgraničeni prihodi precijenjeni u iznosu od 130.725 KM, zbog evidentiranja prihoda obračunskog karaktera na kratkoročno razgraničenim prihodima, što nije u skladu sa članom 138. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike (tačka 6.3.2.1. izvještaja).

Pomoći u naturi odnose se na srazmjerni dio obračunate amortizacije za 2020. godinu koji se prenosi na obračunske prihode, za donirano vozilo od strane Vlade Japana JU Centru za socijalni rad Srbac.

6.2.2. Rashodi

Rashodi u Bilansu uspjeha iskazani su u iznosu od 10.001.695 KM, a čine ih tekući rashodi, rashodi obračunskog karaktera i transferi između različitih jedinica vlasti. Obrazloženja tekućih rashoda i transferi između različitih jedinica vlasti data su u tački 6.1.2. izvještaja.

Rashodi obračunskog karaktera iskazani su u iznosu od 2.907.528 KM, a najvećim dijelom čine ih rashodi po osnovu amortizacije (2.863.408 KM), od usklađivanja vrijednosti imovine (41.240 KM) i ostali rashodi obračunskog karaktera (2.880 KM).

Rashodi po osnovu amortizacije iskazani su u Opštinskoj upravi u iznosu od 2.689.960 KM, odnose se na rashode po osnovu amortizacije zgrada i građevinskih objekata (2.648.133 KM) i postrojenja i opreme (41.827 KM).

Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine odnose se na obračunske rashode evidentirane po osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije Poreske uprave Republike Srpske o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01 – 31.12.2020. godine.

6.2.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha kao razlika prihoda (9.532.909 KM) i rashoda (10.001.695 KM) iskazan je negativan finansijski rezultat u iznosu od 468.786 KM. Po nalazu revizije, negativan finansijski rezultat tekuće godine zbog neiskazivanja prihoda obračunskog karaktera iznosi 258.380 KM (tačka 6.2.1. izvještaja).

6.3. Bilans stanja

U Bilansu stanja Opštine na dan 31.12.2020. godine, iskazana je ukupna aktiva neto vrijednosti 64.338.058 KM (bruto vrijednosti 99.859.153 KM i ispravke vrijednosti 35.521.095 KM), koju čine poslovna aktiva neto vrijednosti 62.607.810 KM i vanbilansna aktiva u iznosu od 1.730.248 KM.

6.3.1. Poslovna aktiva

Poslovna aktiva iskazana je u iznosu od 98.128.905 KM bruto vrijednosti, ispravke vrijednosti 35.521.095 KM i neto vrijednosti 62.607.810 KM, odnosi se na tekuću imovinu i stalnu imovinu. Po nalazu revizije, poslovna aktiva je manje iskazana za iznos od 259.616 KM (tačka 6.3.1.2. izvještaja).

6.3.1.1. Tekuća imovina

Tekuća imovina iskazana je u iznosu od 4.147.085 KM bruto vrijednosti, 2.641.070 KM ispravke vrijednosti i 1.506.015 KM neto vrijednosti. Odnosi se na kratkoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja i nefinansijsku imovinu u tekućim sredstvima.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja odnose se na gotovinu i gotovinske ekvivalente, kratkoročna potraživanja i kratkoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja između ili unutar jedinica vlasti.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti - iskazani su u iznosu od 790.701 KM, u ukupnom iznosu se odnose na gotovinu na bankovnim računima kod komercijalnih banaka (Sberbank a.d. Banja Luka 7.401 KM, NLB Banka a.d. Banja Luka 242.961 KM, Komercijalna banka a.d. Banja Luka 346 KM i Nova banka a.d. Banja Luka 539.993 KM). Kod NLB Banke a.d. Banja Luka nalaze se sredstva na deviznom računu (HRK) u iznosu od 0,95 KM i sredstva na računu Visa kartice u iznosu od 861 KM, koja nisu evidentirana na adekvatnim pozicijama. Visa Business Electron kartica izdata je od strane NLB Banke a.d. Banja Luka u skladu sa Ugovorom o uslovima korištenja koji je zaključen 21.02.2020. godine sa opštinom Srbac. Stanja novčanih sredstava su potvrđena na dan 31.12.2020. godine nezavisnim konfirmacijama.

Iz blagajne Opštine vršena je isplata akontacija za službeni put u zemlji i inostranstvu, sitnih računa, popunjavanje blagajni nižih budžetskih korisnika na osnovu zahtjeva istih, kao i isplata na ime dodjele nagrada maturantima srednjih i osnovnih škola opštine Srbac, koji su u toku školovanja ostvarili odličan uspjeh i primjerno vladanje, u skladu sa Zaključkom načelnika Opštine.

Kratkoročna potraživanja su iskazana u bruto iznosu od 3.045.287 KM, ispravke vrijednosti od 2.632.804 KM i neto iznosu od 412.483 KM. Odnose se na potraživanja od zaposlenih, potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode i ostala kratkoročna potraživanja.

Potraživanja od zaposlenih iskazana su u iznosu od 6.726 KM, odnose se na potraživanja po osnovu akontacija za službena putovanja u iznosu od 4.209 KM i potraživanja po osnovu korišćenja mobilnih telefona u iznosu od 2.517 KM.

U okviru potraživanja po osnovu akontacija za službena putovanja iskazan je iznos sredstava od 861 KM, koja se odnose na sredstva odobrena na Visa Business Electron kartici koju koristi načelnik opštine. Navedena sredstva nisu iskazana u okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata iako se ista vode na transakcionom računu otvorenom kod NLB Banke a.d. Banja Luka, što je potvrđeno nezavisnom konfirmacijom od strane banke.

Nije vršena procjena potraživanja od zaposlenih na dan bilansiranja sa stanovišta naplativosti, što nije u skladu sa članom 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode su iskazana u neto iznosu od 314.572 KM, odnose se na potraživanja za nenaplaćene ostale poreze 141.146 KM, dok su sporna i korigovana potraživanja za nenaplaćene ostale poreze iskazana u iznosu od 1.968.665 KM, koja su evidentirana na osnovu Izvještaja iz Jedinstvene evidencije Poreske uprave Republike Srpske o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2020. godine. Potraživanja za nenaplaćene naknade i takse iskazana u iznosu od 117.691 KM, odnose se na potraživanja po osnovu zakupa (Opštine 13.747 KM, JU Centar za kulturu i sport 23.831 KM i JU CSŠ „Petar Kočić“ 250 KM), potraživanja Opštine za komunalnu naknadu od fizičkih lica 28.031 KM, od pravnih lica 24.943 KM i potraživanja za nenaplaćene ostale neporeske prihode koja se odnose na potraživanja za korišćenje šuma od ŠG „Gradiška“ 26.889 KM, dok su potraživanja za

nenaplaćene ostale neporeske prihode iskazana u iznosu od 55.735 KM (za urbanističku saglasnost i gradsko građevinsko zemljište 22.236 KM, servis protivpožarnih aparata 25.740 KM i veterinarsko-sanitarne preglede 7.759 KM). Sporna i korigovana potraživanja za navedene naknade iskazana su u iznosu od 664.139 KM, od čega se na potraživanja za komunalnu naknadu od fizičkih lica odnosi 191.134 KM, pravnih lica 380.172 KM, za zakup 34.263 KM, za urbanističku saglasnost i gradsko građevinsko zemljište 26.709 KM, za prodano i dodijeljeno zemljište 5.200 KM i potraživanja za komunalne takse i za sredstva od igara za sreću 1.300 KM.

Poreska potraživanja na dan 31.12.2020. godine u glavnoj knjizi Opštine na osnovu Izvještaja iz Jedinственe evidencije Poreske uprave Republike Srpske o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2020. godine, evidentirana su svođenjem evidencija na krajnje stanje iz izvještaja Poreske uprave, na način da je od iskazanog početnog stanja potraživanja oduzimano krajnje stanje potraživanja određene bilansne pozicije iskazano u Izvještaju Poreske uprave Republike Srpske i razlika iskazanog evidentirana u korist ili na teret konta određenog potraživanja i na teret ili u korist konta finansijskog rezultata tekuće godine, što nije u skladu sa članom 68. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 98/16, 115/17 i 118/18), kao i sa Uputstvom o primjeni Međunarodnog računovodstvenog standarda za javni sektor 23 - Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene porezi i prenosi („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/16).

Ostala kratkoročna potraživanja u zemlji su iskazana u iznosu od 91.185 KM, od čega potraživanja Opštine iznose 75.975 KM i potraživanja JU Dječijeg vrtića „Naša radost“ za korišćenje usluga vrtića iznose 15.210 KM. Potraživanja opštine najvećim dijelom odnose se na potraživanja po osnovu raspodjele sa Jedinственog računa trezora na dan bilansa u iznosu od 64.298 KM.

Evidentiranje kratkoročnih potraživanja vršeno je na način da je zaduživano konto kratkoročnih potraživanja, a odobravano konto kratkoročnih rezervisanja i razgraničenja (kratkoročno razgraničeni prihodi), što nije u skladu sa članom 68. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, kao i sa članom 71. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 115/17 i 118/18), kojim je definisano da se ova potraživanja evidentiraju na obračunskom osnovu u korist prihoda obračunskog karaktera.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja između ili unutar jedinica vlasti su iskazana u neto iznosu od 302.831 KM. Najvećim dijelom u iznosu od 80.227 KM odnose se na potraživanja po osnovu kvartalnih Zapisnika Poreske uprave o obračunu i poravnanju više i pogrešno uplaćenih javnih prihoda, za sufinansiranje plateničke proizvodnje 72.753 KM, od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske po osnovu Zakona o socijalnoj zaštiti za sufinansiranje socijalnih davanja 47.968 KM, po osnovu refundacija za naknadu plata za vrijeme privremene spriječenosti za rad 43.131 KM, po osnovu refundacija za naknadu plata za vrijeme porodijskog odsustva 24.428 KM i po osnovu raspodjele prihoda na dan izvještavanja 23.419 KM.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se:

Vrši procjena potraživanja od zaposlenih na dan bilansiranja sa stanovišta naplativosti, u skladu sa članom 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Poreska potraživanja na osnovu Izvještaja iz Jedinstvene evidencije Poreske uprave Republike Srpske o prijavljenim i uplaćenim porezima u glavnoj knjizi opštine, evidentiraju u skladu sa članom 68. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, kao i sa Uputstvom o primjeni Međunarodnog računovodstvenog standarda za javni sektor 23 - Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene porezi i prenosi.

Kratkoročna potraživanja evidentiraju na obračunskom osnovu u korist prihoda obračunskog karaktera, kako je propisano odredbama člana 68. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.3.1.2. Stalna imovina

Stalna imovina iskazana je u ukupnom iznosu od 93.981.820 KM bruto vrijednosti, 32.880.025 KM ispravke vrijednosti i 61.101.795 KM neto vrijednosti. Odnosi se na dugoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja i nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima.

Dugoročna finansijska imovina iskazana je u neto iznosu od 952.503 KM, a odnosi se na akcije i učešća u kapitalu (838.303 KM), potraživanja za poreze i doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja (114.200 KM).

Akcije i učešća u kapitalu u javnim preduzećima odnose se na vlasnički udio opštine po osnovu vlasništva nad redovnim akcijama i udjelima u javnim preduzećima, i to KP „Vodovod“ a.d. Srbac (473.796 KM ili 65%), KP „Komunalac“ a.d. Srbac (166.464 KM ili 65%, iskazan gubitak do visine kapitala) i JP „DEP-OT“ d.o.o. Banja Luka (51.498 KM ili 1,92%). Na dan 31.12.2020. godine u glavnoj knjizi Opštine na poziciji akcija i učešća u kapitalu u javnim preduzećima iskazano je stanje istih u iznosu od 691.758 KM u skladu sa učešćem opštine u akcijskom kapitalu javnih preduzeća. Izvodom Centralnog registra hartija od vrijednosti o stanju na računu sa 31.12.2020. godine iskazane su redovne akcije i učešća u kapitalu u preduzećima KP „Komunalac“ a.d. Srbac (166.464 KM), KP „Vodovod“ a.d. Srbac (473.796 KM) i Obveznice Republike Srpske po unutrašnjem dugu za obaveze prema dobavljačima u iznosu od 1.008 KM. Učešće u kapitalu u JP „DEP-OT“ d.o.o. Banja Luka, iskazano je u skladu sa članom 11. Ugovora o osnivanju Javnog preduzeća od 26.12.2007. godine, kojim je utvrđena visina udjela opštine u osnivačkom kapitalu JP „DEP-OT“ d.o.o. Banja Luka.

Na dan izvještavanja u konsolidovani bilans stanja na poziciji aktive (akcije i učešća u kapitalu) i na pozicije pasive (trajni izvori sredstava) izvršeno je dodavanje vrijednosti razlike kapitala srazmjerno procentu učešća u kapitalu javnih preduzeća u iznosu od 146.545 KM. Vrijednosti akcija i učešća u kapitalu za javna preduzeća u skladu sa procentom učešća u osnovnom kapitalu na dan izvještavanja uključeno je u iznosima i to KP „Vodovod“ a.d. Srbac (91.931 KM), KP „Komunalac“ a.d. Srbac (0 KM - iskazan gubitak do visine kapitala) i JP „DEP-OT“ d.o.o. Banja Luka (54.614 KM), što ukupno sa vlasničkim udjelom opštine po osnovu vlasništva nad redovnim akcijama i udjelima u javnim preduzećima, iznosi 838.303 KM.

Akcije i učešća u kapitalu u ostalim domaćim javnim nefinansijskim subjektima nisu iskazane su u iznosu od 140.014 KM, odnose se na osnivački ulog opštine kod ustanova kojima je Opština osnivač. Rješenjima o registraciji nižih budžetskih korisnika iskazan je upisani i uplaćeni kapital od strane Opštine i to kod JZU Dom zdravlja „Srbac“ Srbac (2.000 KM), JU Turistička organizacija opštine Srbac (5.000 KM), JU Narodna biblioteka Srbac (2.000 KM), JU Centar za socijalni rad Srbac (5.000 KM), JU Dječiji vrtić „Naša radost“ Srbac (118.025 KM), JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac (5.989 KM) i Agencija

za razvoj malih i srednjih preduzeća opštine Srbac (2.000 KM), osnovni kapital ovih ustanova čini ulog osnivača u novcu, što čini procenat učešća od 100% u kapitalu ovih ustanova. U skladu sa Rješenjima o registraciji upisani i uplaćeni kapital od strane Opštine nije evidentiran na bilansnoj poziciji akcija i učešća u kapitalu u iznosu od 140.014 KM, čime je bilansna pozicija akcija i učešća u kapitalu i finansijskog rezultata ranijih godina potcijenjena u iznosu od 140.014 KM, što nije u skladu sa članom 61. stav (4) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja iskazana su u neto iznosu od 114.200 KM. Najvećim dijelom u iznosu od 45.204 KM odnose se na porez na lična primanja, u iznosu od 23.326 KM na komunalne takse na firmu i u iznosu od 8.673 KM na naknade za korištenje mineralnih sirovina, a evidentirana na osnovu Izvještaja iz jedinstvene evidencije Poreske uprave Republike Srpske o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2020. godine.

Evidentiranje poreskih potraživanja na dan 31.12.2020. godine u glavnoj knjizi Opštine na osnovu Izvještaja iz Jedinstvene evidencije Poreske uprave Republike Srpske o prijavljenim i uplaćenim porezima za period 01.01-31.12.2020. godine, nije vršeno u skladu sa članom 68. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, kao i sa Uputstvom o primjeni Međunarodnog računovodstvenog standarda za javni sektor 23 - Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene porezi i prenosi (tačka 6.3.1.1. izvještaja).

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima na dan 31.12.2020. godine iskazana je u iznosu od 93.029.317 KM bruto vrijednosti, 32.880.025 KM ispravke vrijednosti i 60.149.292 KM neto vrijednosti. Čine je proizvedena stalna imovina, dragocjenosti, neproizvedena stalna imovina i nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi.

Proizvedenu stalnu imovinu neto vrijednosti 49.348.962 KM čine zgrade i objekti, postrojenja i oprema i nematerijalna proizvedena imovina.

Zgrade i objekti – iskazani su u iznosu 48.841.046 KM neto vrijednosti. Tokom godine Opština je vršila ulaganja u izgradnju, adaptaciju i sanaciju objekata. Vrijednost zgrada i objekata najvećim dijelom povećana je zbog ulaganja na objektu Društvenog doma Kladari (5.134 KM), u Centar srednjih škola „Petar Kočić“ Srbac po projektu energetske efikasnosti (178.821 KM), u putnu infrastrukturu, asfaltiranje puteva i sanacija i rekonstrukcija puteva i gradskih ulica (2.527.565 KM), prenos na upotrebu završenog mosta za naselje Gornja Ina (27.951 KM), ulaganja u vanjsku rasvjetu i uređenje prostora (116.527 KM), prenos na upotrebu izgrađenih parking prostora Zanatski centar i parkinga u MZ Kukulje (186.880 KM), prenos na upotrebu ulaganja u vodovod u naselju Župski Razboj (168.204 KM), prenos na upotrebu ulaganja u tribine igrališta CSŠ „Petar Kočić“ Srbac (34.964 KM) i prenos na upotrebu ulaganja u uređenje kanala Brnjavica i kanala u MZ Bardača (42.641 KM).

U glavnoj knjizi Opštine na dan 31.12.2020. godine iskazana je vrijednost Stambenih objekata i jedinica za posebne socijalne grupe od 1.905.279 KM bruto vrijednosti, 417.484 KM ispravke vrijednosti i 1.487.795 KM neto vrijednosti, koja se odnosi na vrijednost stanova nabavljenih za posebne socijalne grupe (porodice poginulih boraca, RVI, izbjegla i raseljena lica, Romi). Odlukom Skupštine opštine Srbac od 10.10.2017. godine o privatizaciji stanova u državnoj svojini koji se koriste po osnovu zakupa, a čiji je nosilac prava raspolaganja opština, privatizuje se osam stambenih jedinica, stanovi u Srpcu u Ulici Vidovdanska 12A, u mjestu Inađol. Nakon provedene procedure Načelnik opštine potpisao je ugovor o otkupu stanova sa licima navedenim u Odluci o privatizaciji. Na osnovu dostavljenih rješenja o upisu prava svojine u knjigu uloženih ugovora o

otkupu stambenih zgrada i stanova izvršen je upis svojine vlasništva u toku 2020. godine sa 1/1 dijela na sedam stanova bruto vrijednosti od 188.943 KM, ispravke vrijednosti 11.463 KM i neto vrijednosti od 177.480 KM. Zbog vlasništva fizičkih lica nad otkupljenim stanovima iste je potrebno isknjižiti iz bilansnih evidencija opštine u navedenim iznosima.

Vrijednost zgrada i objekata najvećim dijelom smanjena je zbog obračuna amortizacije u tekućem periodu u iznosu od 2.648.133 KM, primjenom linearne metode obračuna.

Postrojenja i oprema – iskazani su u iznosu 447.787 KM neto vrijednosti. Tokom godine Opština je vršila ulaganja u postrojenja i opremu. Vrijednost opreme najvećim dijelom povećana je zbog nabavke kancelarijskog namještaja (2.552 KM), računarske opreme (6.827 KM), ostale komunikacione opreme (36.509 KM), opreme za grijanje – kotao (3.827 KM) i vatrogasne opreme (548 KM). Vrijednost opreme najvećim dijelom smanjena je zbog otpisa vatrogasne opreme nabavne vrijednosti od 4.038 KM i obračuna amortizacije u tekućem periodu u iznosu od 41.827 KM, primjenom linearne metode obračuna.

Nematerijalna proizvedena imovina iskazana je u iznosu od 60.129 KM neto vrijednosti, u ukupnom iznosu odnosi se na vrijednost računarskih programa i ostale nematerijalne proizvedene imovine.

Nematerijalna proizvedena imovina i finansijski rezultat ranijih godina su potcijenjeni u iznosu od 119.602 KM, zbog neadekvatnog evidentiranja korekcije vrijednosti nematerijalne proizvedene imovine u ranijem periodu, što nije u skladu sa članom 24. stav (4) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Neproizvedena stalna imovina – iskazana je u iznosu od 9.625.023 KM neto vrijednosti i u ukupnom iznosu odnosi se na vrijednost zemljišta. U iznosu od 5.401.969 KM odnosi se na poljoprivredno zemljište, u iznosu od 3.494.205 KM na gradsko građevinsko zemljište i u iznosu od 728.849 KM na ostalo građevinsko zemljište.

Vrijednost ostalog gradskog građevinskog zemljišta u revidiranoj godini smanjena je u iznosu od 15.319 KM po osnovu prodaje.

U okviru pomoćne evidencije za nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima zemljište je evidentirano u zbirnim iznosima u okviru ekonomske klasifikacije poljoprivrednog zemljišta, gradskog građevinskog zemljišta i ostalog građevinskog zemljišta. U okviru ekonomskih klasifikacija zemljišta nije uspostavljena evidencija po površinama i vrijednosti pojedinačnih parcela.

Nematerijalna neproizvedena imovina iskazana je u iznosu od 149.249 KM bruto i ispravke vrijednosti, odnosi se na vrijednost licenci i ostale nematerijalne neproizvedene imovine.

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi – iskazana je u iznosu od 704.347 KM, najvećim dijelom u iznosu od 560.896 KM odnosi se na saobraćajne objekte u pripremi.

Saobraćajni objekti i prostori u pripremi iskazani su u iznosu od 560.896 KM, najvećim dijelom odnose se na sanaciju i modernizaciju puta Donji Srđevići – Ćukali (165.764 KM), puta Selo Srbac (109.765 KM), puta u MZ Glamočani (59.937 KM) i puta u MZ Srđevići (70.694 KM).

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se:

U okviru akcija i učešća u kapitalu izvrši evidentiranje učešća u kapitalu javnih ustanova i nižih budžetskih korisnika čiji je osnivač Opština.

Izvrši analiza bilansne pozicije stambenih objekata i jedinica za posebne socijalne grupe i da se iz iste izvrši isknjižavanje otkupljenih stambenih jedinica.

Kod uspostavljene pomoćne evidencije za nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima u okviru uspostavljene ekonomske klasifikacije zemljišta, zemljište evidentira po pojedinačnim parcelama, površinama i vrijednosti pojedinačnih parcela.

6.3.2. Poslovna pasiva

Poslovna pasiva je iskazana u iznosu od 62.607.810 KM, a odnosi se na obaveze i razgraničenja i vlastite izvore. Po nalazu revizije, poslovna pasiva je manje iskazana za iznos od 259.616 KM (tačka 6.3.2.1. i 6.3.2.2. izvještaja).

6.3.2.1. Obaveze i razgraničenja

Obaveze i razgraničenja iskazane su u iznosu od 11.560.601 KM, a odnose se na kratkoročne obaveze i razgraničenja (4.287.542 KM) i dugoročne obaveze i razgraničenja (7.273.059 KM).

Kratkoročne obaveze i razgraničenja se odnose na kratkoročne finansijske obaveze, obaveze za lična primanja zaposlenih, obaveze iz poslovanja, obaveze za rashode finansiranja i druge finansijske troškove, obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite, kratkoročna rezervisanja i razgraničenja, ostale kratkoročne obaveze i kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti.

Kratkoročne finansijske obaveze iskazane su u iznosu od 783.655 KM, odnose se na obaveze po dugoročnim zajmovima koji dospijevaju na naplatu do godinu dana, kreditne obaveze po osnovu kredita od Adiko Bank a.d. Banja Luka 456.290 KM, Komercijalne banke a.d. Banja Luka 315.000 KM i Nove banke a.d. Banja Luka 12.365 KM po osnovu kredita JU Centar za kulturu i sport Srbac.

Ugovorom o revolving kratkoročnom kreditu koji je zaključen 14.08.2020. godine sa Komercijalnom bankom a.d. Banja Luka, opština se kreditno zadužila za iznos od 350.0000 KM. Na dan 31.12.2020. godine ukupne kratkoročne obaveze po revolving kreditu iskazane su u iznosu od 315.000 KM, dok odobrena, a nepovučena sredstva iznose 35.000 KM. Iznos odobrenih, a nepovučenih sredstava po revolving kreditu nije iskazan u glavnoj knjizi opštine na dan bilansa, čime je vanbilansna evidencija opštine potcijenjena u iznosu od 35.000 KM za odobrene, a nepovučene kredite, što nije u skladu sa članom 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Navedene obaveze potvrđene su nezavisnom konfirmacijom od strane Komercijalne banke a.d. Banja Luka.

Obaveze za lična primanja zaposlenih iskazane su u iznosu od 567.315 KM, odnose se na obaveze za bruto plate zaposlenih i bruto naknade plata (425.339 KM) i bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada, otpremnina i jednokratnih pomoći (141.976 KM) za novembar i decembar 2020. godine.

Obaveze iz poslovanja iskazane su u iznosu od 1.645.747 KM, najvećim dijelom se odnose na obaveze Opštinske uprave 1.015.864 KM, od čega prema dobavljačima za nabavku roba i usluga i za nabavku stalne imovine (708.752 KM), prema fizičkim licima u zemlji (289.110 KM) i za primljene depozite i kaucije u zemlji (18.000 KM) i obaveze JU Centar za socijalni rad 504.941 KM, od čega prema dobavljačima za nabavku roba i usluga i za nabavku stalne imovine (177.502 KM) i obaveze prema fizičkim licima u zemlji (327.439 KM).

Obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite iskazane su u iznosu od 206.320 KM i u ukupnom iznosu odnose se na obaveze za grantove.

Kratkoročna rezervisanja i razgraničenja iskazana su u iznosu od 151.490 KM, od čega se najvećim dijelom u iznosu od 154.807 KM odnose na kratkoročno razgraničene prihode. Zbog neadekvatnog evidentiranja kratkoročno razgraničenih prihoda isti su precijenjeni u iznosu od 130.725 KM (tačka 6.2.1. izvještaja).

Ostale kratkoročne obaveze iskazane su u iznosu od 276.500 KM, odnose se na neplaćene obaveze iz ranijeg perioda po osnovu poreza i doprinosa, obaveze prema dobavljačima i reprogramirane obaveze za električnu energiju koje dospijevaju na naplatu u periodu do godinu dana.

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti iskazane su u iznosu od 656.023 KM, odnose se na kreditne obaveze prema Ministarstvu finansija Republike Srpske u iznosu od 423.082 KM (kredit Kraljevine Belgije 8.800 KM i Vlade Republike Austrije 414.282 KM), Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske u iznosu od 213.267 KM i obaveze prema entitetima po osnovu više uplaćenih javnih prihoda evidentiranih po osnovu Zapisnika o obračunu i poravnanju više i pogrešno uplaćenih javnih prihoda u iznosu od 19.674 KM.

Opština je na dan 31.12.2020. godine iskazala kratkoročne obaveze u iznosu od 4.287.542 KM, koje su do isteka roka za izradu i dostavljanje godišnjih finansijskih izvještaja izmirene u iznosu od 1.103.188 KM.

Opština nije u skladu sa članom 9. stav (4) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 94/15 i 62/18) sačinila Plan za izmirenje neizmirenih obaveza prenesenih iz 2020. godine.

Dugoročne obaveze i razgraničenja iskazani su u iznosu od 7.273.059 KM, odnose se na dugoročne obaveze po osnovu hartija od vrijednosti, zajmova, dugoročna rezervisanja i razgraničenja, ostale dugoročne obaveze i dugoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti.

Dugoročne obaveze po osnovu hartija od vrijednosti iskazane su u iznosu od 3.500.000 KM, u ukupnom iznosu odnose se na dugoročno kreditno zaduženje opštine putem treće emisije obveznica.

Dugoročne obaveze po zajmovima iskazane su u iznosu od 2.921.805 KM, odnose se na dugoročne obaveze po zajmovima primljenim od banaka (Nova banka a.d. Banja Luka 20.246 KM i Adiko Bank a.d. Banja Luka 2.901.559 KM).

Ugovorom o dugoročnom kreditu koji je zaključen 27.04.2018. godine sa Novom bankom a.d. Banja Luka, JU „Centar za kulturu i sport“ Srbac se kreditno zadužio za iznos od 60.000 KM. Na dan 31.12.2020. godine izvršen je prenos kratkoročnog dospjeća kredita za 2021. godinu u iznosu od 12.366 KM.

Ugovorom o kreditu koji je zaključen 22.06.2006. godine sa Hipo Alpe Adria Bank a.d. Banja Luka, odnosno sada Adiko Bank a.d. Banja Luka, opština se kreditno zadužila za iznos od 6.000.000 KM. Po ovom ugovoru o kreditu zaključeno je deset aneksa ugovora koji nisu uticali na rok otplate kredita (promjena kamatne stope, redefinisane hipoteke po kreditu, ugovaranje moratorija otplate, fiksne glavnice, restrukturiranje kreditnih obaveza). Na dan 31.12.2020. godine izvršen je prenos kratkoročnog dospjeća kredita za 2021. godinu u iznosu od 471.996 KM.

U skladu sa članom 4. Ugovora o kreditu ugovoreni instrumenti obezbjeđenja kredita su 20 sopstvenih mjenica opštine Srbac sa klauzulom „bez protesta“ sa Mjениčnom izjavom

i 50 bjanko virmanskih naloga. Isto tako, kao instrument obezbjeđenja kredita zasniva se založno pravo na nekretninama Opštine (tačka 6.3.3. i 6.7. izvještaja).

Dugoročna rezervisanja i razgraničenja iskazana su u iznosu od 56.581 KM, odnose se na donaciju vozila JU Centar za socijalni rad Srbac u skladu sa Zaključkom o prihvatanju donacije od Vlade Japana od 16.05.2017. godine u iznosu od 32.021 KM i na donaciju opreme JU CSŠ „Petar Kočić“ Srbac u iznosu od 24.560 KM.

Ostale dugoročne obaveze iskazane su u iznosu od 508.333 KM, odnose se na obaveze po osnovu utroška električne energije u skladu sa potpisanim Sporazumima o nagodbi sa ZP „Elektrokrajina“ Banja Luka od 31.03.2017. godine na period od 120 mjeseci u iznosu od 480.020 KM (Opština 413.833 KM, JU Centar za kulturu i sport 30.750 KM i JU Dječiji vrtić „Naša radost“ 35.437 KM) i Rješenja o odgodi plaćanja poreskog duga u iznosu od 28.313 KM (JU Centar za kulturu i sport 18.333 KM, JU Dječiji vrtić „Naša radost“ 7.440 KM i Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća – APIS 2.540 KM).

Dugoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti iskazane su u iznosu od 286.340 KM, odnose se na dugoročne obaveze po kreditu Vlade Kraljevine Belgije u iznosu od 79.199 KM i kreditu Vlade Republike Austrije u iznosu od 207.141 KM.

Na osnovu zaključenog Supsidijarnog sporazuma između Bosne i Hercegovine i Republike Srpske od 26.02.2002. godine po Sporazumu između Vlade Kraljevine Belgije i Savjeta ministara Bosne i Hercegovine od 23.11.2000. godine o dodjeli finansijske pomoći u vidu kredita, Vlada republike Srpske – Ministarstvo finansija Republike Srpske i Opština Srbac su 12.11.2003. godine zaključili Ugovor o namjenskom kreditu u iznosu od 89.987 Eura odnosno 176.000 KM. Kredit je odobren bez kamata.

Na osnovu zaključenog Sporazuma o okvirnoj finansijskoj saradnji između Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Austrije od 30.03.2006. godine, potpisanog Kreditnog sporazuma između Bosne i Hercegovine, koju predstavlja Ministarstvo finansija i trezora BiH i Bank Austria Creditanstalt AG od 30.06.2008 godine, Vlada Republike Srpske - Ministarstvo finansija Republike Srpske je 23.01.2009. godine sa opštinom Srbac potpisalo Ugovor o kreditu za finansiranje Projekta „Izgradnja sistema vodosnabdijevanja opštine Srbac“ u iznosu od 1.700.000 Eura, odnosno 3.324.911 KM.

Kreditne obaveze opštine na dan 31.12.2020. godine potvrđene su nezavisnim konfirmacijama od strane banaka i Ministarstva finansija Republike Srpske.

Opština je 26.04.2021. godine objavila izvještaj o stanju duga i garancija na dan 31.12.2020. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 37/21).

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se sačini Plan za izmirenje neizmirenih obaveza u skladu sa članom 9. stav (4) Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj.

6.3.2.2. Vlastiti izvori

Vlastiti izvori iskazani su u iznosu od 51.047.209 KM, odnose se na trajne izvore sredstava u iznosu od 10.492.535 KM, rezerve u iznosu od 410.100 KM i finansijski rezultat u iznosu od 40.144.574 KM (finansijski rezultat ranijih godina od 40.602.930 KM i finansijski rezultat tekuće godine iskazan u negativnom iznosu od 458.356 KM).

Trajni izvori sredstava iskazani su u iznosu od 10.492.535 KM, odnose se na trajne izvore sredstava, tj. imovinu koja se ne amortizuje, evidentirane po instrukcijama Ministarstva finansija, iskazanih kod Opštinske uprave u iznosu od 10.190.394 KM, od čega se najvećim dijelom odnose na vrijednost zemljišta (9.352.091 KM) i učešća u kapitalu kod privrednih subjekata (838.303 KM), dok su kod nižih budžetskih korisnika

iskazani u iznosu od 302.141 KM, a odnose se na osnivački ulog kod JU Centar za kulturu Srbac (14.891 KM) i JU Turistička organizacija Srbac (5.000 KM), dok se u iznosu od 282.250 KM odnose na vrijednost zemljišta iskazanog kod JU CSŠ „Petar Kočić“ Srbac.

Finansijski rezultat ranijih godina iskazan je u iznosu od 40.602.930 KM. U okviru finansijskog rezultata ranijih godine izvršeno je evidentiranje pogrešnih uplata (potraživanja) po osnovu kvartalnih Zapisnika Poreske uprave o obračunu i poravnanju više i pogrešno uplaćenih javnih prihoda za period 01.10-31.12.2020. godine u iznosu od 79.681 KM, što nije u skladu sa članom 68. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, čime je pozicija finansijskog rezultata ranijih godina precijenjena, a pozicija prihoda obračunskog karaktera potcijenjena u iznosu od 79.681 KM (tačka 6.2.1. izvještaja).

Finansijski rezultat tekuće godine – iskazan je u negativnom iznosu od 458.356 KM. Odnosi se na negativan finansijski rezultat iskazan u bilansu uspjeha (468.786 KM) kao razlika između iskazanih ukupnih prihoda 9.532.909 KM i ukupnih rashoda 10.001.695 KM, korigovan za direktna knjiženja u toku 2020. godine. Po nalazu revizije, finansijski rezultat tekuće godine je manje iskazan za iznos od 210.406 KM (tačka 6.2.3. izvještaja).

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se evidentiranje pogrešnih uplata (potraživanja) po kvartalnim Zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske za tekući period vrši u skladu sa članom 68. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

6.3.3. Vanbilansna evidencija

Na dan bilansa 31.12.2020. godine iskazana je vrijednost vanbilansne aktive/pasive u ukupnom iznosu od 1.730.248 KM i ista se odnosi na vrijednost datih garancija i ostale vanbilansne aktive/pasive. Po nalazu revizije vanbilansna aktiva/pasiva manje je iskazana u iznosu od 35.000 KM.

Garancije su iskazane u ukupnom iznosu od 1.701.808 KM, odnose na date garancije po osnovu kreditnih zaduženja JP „DEP-OT“ d.o.o. Banja Luka (37.416 KM), JU Centar za kulturu i sport Srbac (32.611 KM), KP „Vodovod“ a.d. Srbac (1.250.000 KM) i KP „Komunalac“ a.d. Srbac (381.781 KM).

Ostala vanbilansna aktiva/pasiva iskazana je u iznosu od 28.440 KM, najvećim dijelom u iznosu od 28.155 KM odnosi se na pozajmicu sredstava iz 1999. godine Rudniku koalina Motajica.

U okviru vanbilansnih evidencija na dan 31.12.2020. godine nije iskazana vrijednost hartija od vrijednosti van prometa – mjenica datih po osnovu instrumenata obezbjeđenja na primljene kredite u skladu sa zaključenim ugovorima o kreditima, kao i iznos odobrenog a nepovučenog kredita u iznosu od 35.000 KM. Ugovorom o revolving kratkoročnom kreditu koji je zaključen 14.08.2020. godine sa Komercijalnom bankom a.d. Banja Luka, opština se kreditno zadužila za iznos od 350.0000 KM. Ukupno povučena sredstva zaključno sa 31.12.2020. godine iskazana su u iznosu od 315.000 KM, dok odobrena a nepovučena sredstva u iznosu od 35.000 KM nisu evidentirana u okviru vanbilansnih evidencija, što nije u skladu sa članom 89. stav (1) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i članom 92. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se evidentiranja u okviru vanbilansne evidencije vrše u skladu sa članom 89. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike i

članom 92. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.4. Bilans novčanih tokova

U Bilansu novčanih tokova iskazani su prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 10.154.536 KM i odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 7.345.143 KM, što je za rezultat imalo iskazan pozitivan neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 2.809.393 KM. Prilivi gotovine iz investicionih aktivnosti iskazani su u iznosu od 18.319 KM i odlivi gotovine iz investicionih aktivnosti u iznosu od 1.622.756 KM, što je za rezultat imalo iskazan negativan neto novčani tok iz investicionih aktivnosti u iznosu od 1.604.437 KM. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja su iskazani u iznosu od 315.000 KM, dok su odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja iskazani u iznosu od 804.346 KM, što je za rezultat imalo iskazan negativan novčani tok iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 489.346 KM. Pozitivan neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti, negativan novčani tok iz investicionih i negativan novčani tok iz aktivnosti finansiranja, daju neto povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata u iznosu od 715.610 KM. Iskazana je gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda u iznosu od 75.091 KM i na kraju perioda u iznosu od 790.701 KM, što odgovara gotovini iskazanoj u Bilansu stanja na dan 31.12.2020. godine. U napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjene su informacije da je bilans stanja sastavljen po direktnoj metodi, dok informacije o stavkama sadržanim u izvještaju o novčanim tokovima nisu objelodanjene.

Bilans novčanih tokova Opštine nije sačinjen u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS JS 2 - Izvještaji o novčanim tokovima, jer su odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti iskazani više za 290.902 KM, a odnose se na rashode kamata po osnovu treće emisije obveznica i kamata po osnovu primljenih zajmova. Navedeni iznos je dva puta evidentiran na poziciji odliva gotovine po osnovu rashoda finansiranja i drugih finansijskih troškova i na poziciji odliva gotovine po osnovu rashoda finansiranja i drugih finansijskih troškova između jedinica vlasti. Isto tako, odlivi gotovine iz investicionih aktivnosti su više iskazani za iznos od 540.000 KM, jer su pogrešno evidentirani izdaci za nefinansijsku imovinu po osnovu ulaganja u kupovinu pet stambenih jedinica (stanova) za potrebe stambenog zbrinjavanja izbjeglih i raseljenih lica. Odliv gotovine po osnovu navedenog izdatka nije nastao u revidiranoj godini (tačke 6.1.2.2. i 6.1.2.9. izvještaja).

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se Bilans novčanih tokova sačinjava u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS JS 2 - Izvještaji o novčanim tokovima.

6.5. Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje je objelodanjeno da su finansijski izvještaji Opštine sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, što je u skladu sa zahtjevima MRS JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja.

6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

U Napomenama uz finansijske izvještaje za period 01.01-31.12.2020. godine su objelodanjene informacije vezane za potencijalnu imovinu i obaveze po osnovu Izvještaja Pravobranilaštva Republike Srpske - Sjedište zamjenika Banja Luka sa stanjem na dan 31.12.2019. godine, dok informacije o stanju sudskih sporova za period 01.01-31.12.2020. godine nisu objelodanjene, što nije u skladu sa zahtjevima MRS JS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i odredbi člana 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

U skladu sa pisanom Informacijom o stanju sudskih sporova u Opštinskoj upravi Srbac na dan 31.12.2020. godine, sačinjenoj od strane Odjeljenja za prostorno uređenje i stambeno-komunalne poslove, protiv Opštine je pokrenuto 10 parničnih postupaka ukupne vrijednosti od 372.733 KM, od čega se tri spora odnose na novčana potraživanja ukupne vrijednosti od 219.276 KM, tri spora na imovinsko pravne odnose ukupne vrijednosti 29.000 KM od čega je kod jednog spora nemoguće utvrditi vrijednost postupka. Pravosnažno su okončana četiri parnična postupka od kojih dva postupka u iznosu od 79.385 KM u korist opštine, jedan parnični postupak u iznosu od 40.837 KM na teret opštine, dok je jedan postupak u iznosu od 4.235 KM odbijen kao neosnovan. Navedena vrijednost sporova zavisnosti od ishoda sporova zbog obračuna zateznih kamata i sudskih troškova može biti znatno veća.

Opština je pokrenula 39 parničnih postupaka, od čega se deset postupaka odnosi na novčana potraživanja ukupne vrijednosti 31.407 KM, četiri postupka na imovinsko pravne odnose, od čega se kod jednog spora traži utvrđivanje ništavosti ugovora u iznosu od 150.000 KM, jedan spor utvrđen je u vrijednosti od 20.100 KM, dok kod dva spora nema mogućnosti procjene vrijednosti sporova. Pravosnažno je završeno 25 sporova u korist opštine ukupne vrijednosti od 113.880 KM, koji zbog obračuna zateznih kamata i sudskih troškova mogu biti znatno veći. Opština je po prijedlozima za izvršenje pokrenula 37 postupaka ukupne vrijednosti od 5.245 KM, od čega je naplaćeno 3.187 KM.

Protiv Opštine se vodi i sedam upravnih sporova od kojih kod šest sporova nije procijenjena vrijednost, dok je kod jednog spora iskazana vrijednost spora od 9.000 KM, kao i četiri radna spora procjenjene vrijednosti 8.915 KM, od čega su tri spora pravosnažno okončana u korist opštine. Potraživanja opštine po pravosnažno završenim postupcima kod tri radna spora iskazana su u vrijednosti od 5.505 KM.

6.7. Napomene uz finansijske izvještaje

U Napomenama uz Konsolidovane finansijske izvještaje za period 01.01-31.12.2020. godina su objelodanjene neophodne opšte informacije o Opštini, informacije o osnovama za sastavljanje finansijskih izvještaja i informacije o primijenjenim računovodstvenim politikama. U Napomenama uz finansijske izvještaje nije izvršeno objelodanjivanje postojanja i iznosa ograničavanja vlasništva na nekretninama (hipoteka), založenim kao garancija izvršavanja obaveze po osnovu kredita, što nije u skladu sa paragrafom 89. tačka (a) MRS JS 17 – Nekretnine, postrojenja i oprema, kao i informacije vezane za potencijalnu imovinu i potencijalne obaveze, po osnovu sudskih sporova za period 01.01-31.12.2020. godine, što nije u skladu odredbama člana 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS JS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja. Napomene ne zadovoljavaju zahtjeve MRS JS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i odredbi člana 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju za budžetske korisnike.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodane informacije u skladu sa zahtjevima MRS JS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i odredbi člana 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju za budžetske korisnike.

Revizijski tim

Rade Kukić, s.r.

Goran Ćetojević, s.r.